

Brüssel, 12. juuni 2017
(OR. en)

9292/17

ECOFIN 398
UEM 147
SOC 378
EMPL 292
COMPET 395
ENV 494
EDUC 222
RECH 178
ENER 217
JAI 476

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	ST 9236/17 ECOFIN 369 UEM 118 SOC 347 EMPL 262 COMPET 364 ENV 464 EDUC 192 RECH 148 ENER 188 JAI 439 - COM(2017) 506 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Eesti 2017. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti 2017. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2017) 506 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

milles käsitletakse Eesti 2017. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti 2017. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 16. novembril 2016 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2017) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 9.–10. märtsil 2017 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 16. novembril 2016 võttis komisjon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011² alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Eestit ei nimetatud ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 9.–10. märtsil 2017. 21. märtsil 2017 võttis nõukogu vastu soovitusel euroala majanduspoliitika kohta („euroala soovitusel“)³.
- (2) Kuna Eesti rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Eesti tagama allpool esitatud soovitusel 1 kajastuva euroala soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (3) 2017. aasta aruanne Eesti kohta avaldati 22. veebruaril 2017. Selles hinnati Eesti edusamme nõukogu poolt 12. juulil 2016 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel, varasematel aastatel vastu võetud riigipõhiste soovitusel järelmeetmeid ning edusamme strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

³ ELT C 92, 24.3.2017, lk 1.

- (4) Eesti esitas oma 2017. aasta stabiilsusprogrammi 28. aprillil 2017 ja oma 2017. aasta riikliku reformikava 4. mail 2017. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (5) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁴ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (6) Eesti suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. Oma 2017. aasta stabiilsusprogrammis võttis valitsus struktuurse tasakaalu asemel keskpika perioodi eelarve-eesmärgiks puudujäägi 0,5 % SKPst. Valitsuse kavade kohaselt langeb valitsemissektori eelarve 2016. aasta ülejäägist 0,3 % SKPst puudujääki 0,5 % SKPst 2017. aastal ja 0,8 % SKPst 2018. aastal. 2017. aasta stabiilsusprogrammi hinnangute kohaselt tähendab see 2017. aastal struktuurset ülejääki 0,2 % SKPst ja 2018. aastal struktuurset puudujääki 0,5 % SKPst, mis jääb keskpika perioodi eelarve-eesmärgi piiresse. Ümberarvutatud⁵ struktuurse eelarvepositsiooni kohaselt prognoositakse siiski 2017. aastaks puudujääki 0,1 % SKPst ja 2018. aastaks 0,9 % SKPst, mis on uuest keskpika perioodi eelarve-eesmärgist halvem. 2017. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jääma 2017. ja 2018. aastal alla 10 % SKPst. 2017. ja 2018. aasta puhul on eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium usutav, kuid programmi lõpuaastatel optimistlik. Mitmesugustest 2018. aastal jõustuvatest maksumeetmetest saadavate tulude kohta tehtud eeldusi mõjutavad samal ajal riskid.
- (7) Komisjoni 2017. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne puudujääk 2017. aastal moodustama 0,3 % SKPst ning seega olema keskpika perioodi eelarve-eesmärgist parem. 2018. aastal soovitatakse Eestil keskpika perioodi eelarve-eesmärgist kinni pidada. Kui poliitikat ei muudeta, on oht sellest nõudest mõnevõrra kõrvale kalduda. Üldiselt on nõukogu seisukohal, et Eesti peab olema valmis võtma 2018. aastal nõuete täitmiseks täiendavaid meetmeid.

⁵ Tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, mille komisjon on arvanud ühiselt kokkulepitud metoodikat kasutades, pärast ühekordsete ja ajutiste meetmete arvessevõtmist.

- (8) Eesti on võtnud meetmeid, et tagada kohaliku omavalitsuse reformi raames kvaliteetsete teenuste, sealhulgas sotsiaalteenuste osutamine ja kättesaadavus kohalikul tasandil. Eelkõige on Eesti võtnud vastu haldusreformi seaduse, mille eesmärk on luua elujõulised kohalikud omavalitsused, mis suudavad oma tegevust rahastada, kavandada oma arengut ja kasvu ning pakkuda kvaliteetseid teenuseid. Riik lõpetas edukalt kohalike omavalitsuste vabatahtliku ühinemise etapi ja rakendab praegu sotsiaalhoolekande seadust. Kohaliku omavalitsuse reformi lõpuleviimiseks on siiski veel vaja astuda teatavad olulised sammud. Kohalike omavalitsuste rahastamiskorra muutmine on veel pooleli. Endiselt valmistatakse ette täiendavaid õigusakte omavalitsuste ja keskvalitsuse kohustuste ja ülesannete jaotuse kohta. Nende ettepanekute vastuvõtmine on määrava tähtsusega, et tagada kvaliteetsete avalike teenuste osutamine sellistes valdkondades nagu haridus, noorsootöö, tervise edendamine ja transport.
- (9) Sooline palgalõhe vähenes Eestis 28,3 %-lt 2014. aastal 26,9 %-le 2015. aastal, kuid on ikka veel liidu suurim. Valitsus võtab meetmeid palgalõhe edasiseks kärpimiseks. Eelkõige on võetud vastu ja asutud rakendama heaolu arengukava aastateks 2016–2023, et võidelda soolise segregatsiooni vastu tööturul ja stereotüüpide vastu. Veel on vastu võtmata soolise võrdõiguslikkuse seaduse muudatus, millega tehakse tööinspektsioonile ülesandeks jälgida rangemalt soolist võrdõiguslikkust erasektoris. Kaalutakse ka vanemapuhkuse süsteemi muutmist, et teha vanemapuhkuse kasutamine paindlikumaks. Sellealast seadusmuudatust ei ole veel vastu võetud.
- (10) Sissetulekud jaotuvad Eestis ebavõrdselt. Kõige rikkama ja kõige vaesema 20 % hulka kuuluvate leibkondade sissetulekute suhe kasvas 5,4-lt 2012. aastal 6,2-le 2015. aastal ja on nüüd liidus suuruselt seitsmes. Suur palkade erinevus näib olevat peamiselt tingitud kõrgema kvalifikatsiooniga töötajate sissetulekute jõulisest kasvust. Kõige vaesema 10 % hulka kuuluvate leibkondade sissetulekud jäävad absoluutarvudes mediaansissetuleku kasvust maha, mistõttu sotsiaalne turvavõrk võib osutuda ebapiisavaks. Olukorda mõjutab ka asjaolu, et hüvitised (eriti pensionid ja sotsiaallabi) ei suuda pidada sammu turupõhiste tulude kasvuga. Ühtlasi on selle tulemusena suhtelise vaesuse määr järk-järgult tõusnud 15,8 %-lt 2010. aastal 21,6 %-le 2015. aastal. Üksikisiku tulumaksuvaba miinimumi suurendamise teel on tehtud märkimisväärsed jõupingutusi selleks, et muuta maksusüsteem alates 2018. aastast eelkõige madalapalgaliste jaoks astmelisemaks.

- (11) Ettevõtlussektori kulutused teadusuuringutele, tehnoloogiale ja innovatsioonile tõusid 2015. aastal 0,69 %-le, kuid nende kogutase jääb liidu keskmisest (1,3 %) maha. Kõrgtehnoloogia- ja teadmispõhiste ettevõtete osakaal on endiselt madal ja selle valdkonna doktoriõppe lõpetajate arv väike. Viimastel aastatel on palgakasv pidevalt ületanud tootlikkuse kasvu, mis mõjutab kasumlikkust ja pidurdab seetõttu investeeringute kasvu. Tagasihoidlike investeeringute tõttu tehnoloogiaarendusse võib ekspordi lisaväärtus, eriti kaupade puhul, kasvada oodatust vähem, mis ohustab majanduskasvu. Teadusasutuste ja ettevõtete vahel sõlmitud lepingutest tulenevate teadusuuringute maht suurenes 2015. aastal. Nende sektorite koostöö jäi valitsuse meetmetest hoolimata siiski piiratuks. Ettevõtluskeskkond on Eestis veelgi paranenud, kuid maksejõuetusmenetluste pikkus ja tagatud nõuete madal sissenõudmismäär takistavad endiselt investeerimist. 2016. aastal käivitati projekt maksejõuetusraamistiku parandamiseks, et kiirendada ja tõhustada seda protsessi ning tõsta taotluste rahuldamise määra. Sellealaseid muudatusi õigusraamistikus ei ole aga veel vastu võetud.
- (12) Komisjon on Euroopa poolaasta (2017) raames Eesti majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2017. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2017. aasta stabiilsusprogrammi ja 2017. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Eestile esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Eesti eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panus ja tugevdada nii liidu üldist majandusjuhtimist.
- (13) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2017. aasta stabiilsusprogrammiga tutvunud ja tema arvamus⁶ selle kohta kajastub eelkõige allpool esitatud soovitusel 1,

⁶ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Eestil võtta 2017. ja 2018. aastal järgmisi meetmeid:

1. Järgida oma eelarvepoliitikas stabiilsuse ja kasvu pakti ennetava osa nõudeid, mis eeldab, et 2018. aastal peetakse kinni keskpika perioodi eelarve-eesmärgist. Parandada sotsiaalse turvavõrgu piisavust. Võtta meetmeid soolise palgalõhe vähendamiseks, eelkõige palkade läbipaistvuse suurendamise ja vanemahüvitise süsteemi läbivaatamise kaudu.
2. Edendada erainvesteeringuid teadusuuringutesse, tehnoloogiasse ja innovatsiooni, sealhulgas teadusasutuste ja ettevõtete koostööd tugevdavate meetmete kaudu.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja
